ALANYA MÜZESİ'NDEKİ SYEDRA OSTOTHEKLERİNİN STİLİSTİK GELİŞİMİ

STYLISTIC DEVELOPMENT OF SYEDRA OSTOTHEKS IN ALANYA MUSEUM*

Araş. Gör. Dr. Yaşar ARLI

Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü

ORCID: 0000-0001-7799-6764

ÖZET

Bu çalışmada, Antalya ili, Alanya ilçesi sınırlarında yer alan Syedra'dan ele geçen 16 adet ostothekin stilistik değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir. Alanya Müzesi'nde korunan ve 1967 yılından, 2015 yılına kadar satın alma, bağış ve müsadere yoluyla müzeye kazandırılan ostotheklerden, 15 adedi kapaksız günümüze ulaşmışken, 1'i de kapaklı olarak ele geçmiştir. Ostotheklerin neredeyse tamamına yakını bölgenin yerel malzemesi kireç taşından yontulmuştur. Ön ve arka uzun yüzlerinde ise tek ya da çift kavisli girlandlı çelenk süslemeleri bulunmaktadır. Bu kavisli girland süslemeleri de lotus, defne ya da akanthus yapraklarıyla tasarlanmışlardır. Tek ya da çift kavisli bu girland çelenklerinin merkezinde de kadın, erkek ya da her ikisinin de portreleri görülmektedir. Bazı örneklerde ise girland çelenklerinin ana eksenine stilize palmet motifleri de yerleştirilmiştir. Kısa kenarların bir yüzünde de kapı betimlemesi yer alırken diğer kısa kenarda ise tek kavisli girlandlı çelenk süslemesi görülür. Dorik düzenli bu kapı betimlemelerinin erken dönem örneklerinde ise kapılarının ayna bölmelerinde kapı tokmağı ve anahtar deliği gibi kapı öğelerine yer verilirken geç dönem kapı betimlemeleri ise oldukça sade görünümde olup, dört ayna bölmeli ve bölmeleri bezemesiz ya da ayna bölmesiz olarak işlenmişlerdir. Ostothekleri süsleyen girland çelenkleri de köşelerdeki taşıyıcılara asılı taeniaeler yardımıyla bağlanmışlardır. Bu taşıyıcılar da bazı örneklerde bukephalion, bazılarında ise stilize açık palmet motiflerine aplike edilen boynuzlar, diğer örneklerde de ½'si bukephalion, diğer ½'si de stilize açık palmet motifiyle tasarlanan taşıyıcılar şeklindedir. Dört tarafı da süslenilen ostotheklerin yorumlanmasında da uzun yüzlerdeki girland biçimleriyle birlikte erkek portrelerindeki saç stili ve kısa yüzlerdeki kapı betimlemelerinden yararlanılmıştır. Örneğin erken dönem ostotheklerindeki tek ya da çift kavisli akanthus yapraklı girlandlı çelenk süslemelerindeki akanthus yaprakları doğal görünümde iken geç dönem örneklerinde ise doğal görünümünden uzaklaşarak yaprak dalı izlenimi kazanmışlardır. Erkek portrelerinde ise erken dönem örneklerinde göz bebeği ve iris işlenmemiş olup, alnına doğru taranan ve alın merkezinde çatal motifi oluşturan uzun saç perçemleriyle şekillendirilen saç stili söz konusudur. Geç dönem örneklerinde ise göz bebeği ve iris derin matkap darbesiyle işlenmiştir ve saç stili de başa yapışık, alnına doğru taranan ve alın merkezinde çatal motifinin oluşturan saç perçemleriyle şekillendirilmiştir. Böylelikle erkek portrelerindeki saç stili, kapı betimlemeleri ve dikdörtgen formdaki sanduka gövdelerini süsleyen girland biçimleriyle bir bütün olarak irdelenen ostothekler, Traianus (MS 98-117) döneminden, MS 3. yüzyılın ortalarına kadar tarihlendirilmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Syedra, Alanya Müzesi, Ostothek, Girland.

ABSTRACT

In this study, the stylistic evaluation of 16 ostotheks recovered from Syedra, located in the borders of Alanya district of Antalya province, was carried out. Among the ostotheks preserved in Alanya Museum

* Bu bildiri, 2-4 Kasım 2022 tarihinde Manavgat'ta düzenlenen "I. Pamphylia Araştırmaları Toplantısında" sunulmuştur. Ancak çalışmanın özet ya da tam metni yayımlanmamıştır.